

SCÉNÁŘ K AUDIOREPORTÁŽI

Vypracovali: Veronika Žáková, Michaela Kubová, Ondřej Příbyl, Adéla Bajerová a Nelly Ondruchová

Nahrávka pořízena dne 20. 3. 2024 v Ostravě v Rádiu Čas

Nelly: O panu Stanislavu Šubovi jsme se dozvěděli ve škole jako o dlouholetém skautovi. Už při prvním setkání jsme však pochopili, že se jedná o osobnost s bohatými životními zkušenostmi a silnými příběhy a že řeč tedy nebude jen o skautu.

Mnoho lidí se možná včel bojí, ale to neplatí pro pana Šubu, který k nim má už od malička tak zvané přátelský vztah.

pan Stanislav Šuba *Tak sem v pěti letech chodil k sousedům hlídat včely.*

pan Stanislav Šuba *Ja sem se nebal včel, ja za to nemožu.*

Nelly: Tak to šlo až do jeho jedenácti let, kdy se dozvěděl, že ve vedlejší vesnici nějaký zakladatel JZD, veliký soudruh, dává 50 včelstev do JZD a zbytek rozprodává.

pan Stanislav Šuba *Tak sem se s nim domluvil, že mi dvoje necha. Tak sem po tatinkovi vyžebal 200 korun, tenkrat mi opravdu dal na to.*

Nelly: Záhy zjistil, že má špatný úl, tak neztrácel čas, vzal pilku a do úlu začal řezat. Neměl žádné ochranné pomůcky, takže:

pan Stanislav Šuba *Enemže když do toho klepete, a kdesi cosi, ja sem byl tak dopchany v obličejí. Ja sem ke koncu už neviděl, ale dodělal sem to.*

Nelly: Někteří si možná řeknou, že po tomto zážitku už včely nechtěl ani vidět, ale pan Šuba je miluje doteď a i ve svých devadesáti letech je aktivním včelařem.

Adéla: Ve dvanácti letech pana Šubu oslovili skauti při zakládání oddílu na Starém Jičíně. Přírodu miloval a principy skautingu mu učarovaly a vznikla tak další láska na celý život.

pan Stanislav Šuba *Skaut nepije a nekouří, to je zásada a skautem, jak se říká, až do smrti.*

Adéla: Ve skautu se naučil i vařit, a tato vášeň ho drží dosud. Dokonce vyráběl totemy. Za tři roky, než skaut zrušili, prošel celý náš kraj, od Ostravy přes Mionší po Beskydy.

Když vedl rovery a zúčastnili se soutěží Potštejně, u soudruhů se s podporou nesetkal, chlapce mu neuvolnili z výuky, ale vše dovedl do zdárného konce. Na soutěž došli včas a co víc – v té době nebyly dostupné stejnokroje, pan Šuba si však poradil. Podle prvorepublikové knihy o skautingu věděl, co vše má stejnokroj obsahovat a vše také sehnal.

Na soutěži pak se svou družinou jako jediní zúčastnili v nových stejnokrojích.

pan Stanislav Šuba Kluci, všechno dolů a enem trenýrky si nechte. Tak první sem měl ty podkolenky, že, kalhoty, košile, no my jich ustrojili jaksepatří.

pan Stanislav Šuba Náčelnictvo, co tam bylo všechno, teď zostali překvapeni, že my máme kompletní oblečení, jo?

Míša: Vystudovat nějakou školu nebylo v dobách mládí pana Šuby vůbec jednoduché.

pan Stanislav Šuba Ale platilo se tenkrát, to nebylo, že by to platil stát školu a učitele, to bylo všechno soukromé. Tak internát mě stal měsíčně tych patnact set korun.

pan Stanislav Šuba To bylo same to ve škole, zase patnact set korun, to bylo tři tisíce korun měsíčně, kde na to vzít.

Míša: Aby si na školu vydělal, chodil pracovat. Jednou skládal vagón soli. Spolužák mu proto nabídl:

pan Stanislav Šuba Nechceš jít na šachtu? Tatínek je revírník na Hlubině. Ja bych šel též.

Míša: A tak se pan Šuba dostal na šachtu. Pracoval tam třikrát týdně, bylo mu pouhých 14 let.

pan Stanislav Šuba Enomže oblečení sme neměli, tak nam ten kupelařnam dal jakesi hadry, no strašak do zeli byl hadra.

Míša: Protože pan Šuba chodil pracovat i v neděli, kdy nebyla škola, ale lépe se platilo, brzy si vydělal na nové oblečení, zaplatil školu i internát a ještě dovezl domů rodičům pěknou částku.

pan Stanislav Šuba Já sem toho měl v tej peněžence přes 50 tisíc.

Míša: Tatínek mu ale nevěřil, že si tolik peněz vydělal sám, jel si to do školy ověřit.

pan Stanislav Šuba Tata tam přišel, položil tu peněženku na stůl a pravil, že má podezření, že sem to někde ukrad.

Míša: Na šachtě pan Šuba pracoval 21 let.

Ondra: Pan Šuba se vyučil truhlářem. Že má pro práci se dřevem talent, se projevilo už při praxi, kdy ho mistr poslal pro 60 špuntů do jiné dílny. Tam ho však mistr odbyl:

pan Stanislav Šuba Ja nemam čas. Mistře, ja to musim donest, mistr to chce. Tak pocem.

pan Stanislav Šuba Ja sem ty špunty vlastně udělal.

Ondra: Během let se pan Šuba dostal k výrobě všeho možného:

pan Stanislav Šuba Sem dělal všechno, esli to byl nabytek nebo okna, dveři.

pan Stanislav Šuba Sem dělal modele a dělali sme pro krajaneky klobouky taky.

pan Stanislav Šuba Dělali ze slonove kosti koule kulečnikove.

Ondra: Ani když jel do Vítkovic na modelářské zkoušky, nepřistoupil na režimní praktiky.

pan Stanislav Šuba Sem tam přišel do tej školy, sem pozdravil dobry den. Tady se zdravi čest práci. Janejsu soudruh.

Ondra: Na zkouškách ohromil i samotného vedoucího, když vysoustružil z habrového odzemku kouli

pan Stanislav Šuba Já sem tady vedoucí, nebo mistr, ale já to neumím.

Verča: V roce 1956 si pan Šuba plnil základní vojenskou službu. V Maďarsku v tom roce vypukly tzv. Maďarské události – povstání proti sovětské diktatuře a okupaci. Pan Šuba měl jít do civilu, když mu jako poddůstojníkovi přišel rozkaz:

pan Stanislav Šuba *Že kolonu povedu směrem na Moldavu.*

Verča: Ale pohraničí bylo nesjízdné.

pan Stanislav Šuba *Přes ty cesty auta, traktory, všechno možné nahazane nebo roztahane, aby my sme nemohli projet.*

pan Stanislav Šuba *Nam to bylo jedno, my sme měli azimut vytyčeny tam, a tak sme jeli.*

Verča: Po příjezdu jim velitel této akce – kapitán, původně profesor češtiny, rozkázal:

pan Stanislav Šuba *Hoši, auta čumakama k sobě, tři stražni, a zbytek tamodsud' tam si rozdělte a zalehnúť. My sme se z toho kopečka divali na ten Dunaj. A ted' sme měli vlastně chytat' ty kluky, ty maďarske.*

pan Stanislav Šuba *A z druhe strany po nich střílali do tej řeky. Někteři byli zastřeleni, některý. A když přeběhli, vyletěl třeba mladík takovy, možna 17-18 roku, v tej uniformě maďarske, ted' zustal zarazeny.*

Ukazal sem mu: Mazej. A on zdělal hodinky Pabědy, šastl s nima o ten kameň a začal nadavat.

pan Stanislav Šuba *My sme nezabili žádného, jo, bo ten pan profesor řekl, že mame byť, že se mame chovat jako lide.*